

# Budapest életrajza

A Fővárosi Statisztikai Hivatal munkája.

A Sándor-utcai régi képviselőházban nap-nap után kora reggeltől késő estig lázas munka folyik. A Fővárosi Statisztikai Hivatal dolgozik itt; adatokat gyűjt Budapest életének minden megnyilvánulásáról; feldolgozza ezeket az adatokat és a legkülönbözőbb formában juttatja a nagy publikum és a társadalmi élet tudományos búvárokodóinak a kezébe. Egy precizen dolgozó szeizmográf a fővárosi statisztikai hivatala, mely Budapest életének minden mozzanatát megfigyeli és megmutatja, hogy mint él és miből él ez a millió főnyi lakosság. Megmutatja a gazdasági kilengéseket; kontrollálja a születéseket és halálzásokat. Lázmérő, mely megállapítja a lakosság egészségügyi állapotát. Minden napról vannak feljegyzései és számadatai a város, a népesség életének legérdekesebb megnyilvánulásairól és ebből a sok-sok adatból, ebből a számtengerből alakul ki Budapest igazi arca. Nem hideg, élettelen fotográfia az a kép, melyet Budapestról a fővárosi statisztikai hivatala megkonstruál; az a portré, melyet a statisztikai hivatal mutat: él. A számokon keresztül megérezni ennek a milliányi tömeg idegeinek a vibrálását; érezni a leheletét, látni a küzködését és hallani a hangját, a sóhaját, a nevetését és a jajszavát.

## A TÁRSADALOM BETEGSÉGEINEK GYÓGYÍTÁSA.

A fővárosi statisztikai hivatala nagyszé-  
rűn összetanult gárdájának dr. *Illyefalvi*  
*I. Lajos* a parancsnoka.

Ő az igazgatója; irányítója; vezetője ennek a remekül bevált városi intézménynek, mely rövid néhány esztendő alatt a laikus publikum előtt is népszerűvé tette a statisztikát. *Illyefalvi* tudása, ötletessége, kritikája látszik meg minden számadaton, amely a fővárosi statisztikai hivatalból kikerül és eljut a publikációk rengetegén és az ujságokon keresztül a publikumhoz, hogy a nagyközönség hasznát vehesse a statisztika munkájának. Mindössze négy esztendő múlt el azóta, hogy *Illyefalvi* *I. Lajos* került a fővárosi statisztikai hivatal élére. Ez alatt a négy esztendő alatt teljesen és tökéletesen átreformálta, átmodernizálta ennek az intézménynek a működését. Nem elégedett meg többé a népmozgalomra vonatkozó adatok összegyűjtésével, hanem obszervációja körébe vona Budapest gazdasági és szociális életének minden érdekes és fontos megnyilvánulását is. Az obszerváció kiterjesztése és az anyaggyűjtés intenzívebbé való tétele önként adódott, mert hiszen a háború után nagy átalakulásokon ment keresztül a főváros és a lakosság létért való küzdelme erősen komplikálódott. Ki kellett tehát kutatni ezeknek a küzdelmeknek a rúgóit, meg kellett állapítani a társadalom betegségeit, hogy az illetékesek gyógyítómunkáját megkönnyíthessük. Így támadt *Illyefalvi* *I. Lajos* igazgatónak az a gondolata, hogy a statisztikai hivatal által szorgalmas munkával összegyűjtött rengeteg anyagából elkészíti *Budapest életrajzát*. Ennek a nagyszerű munkának a megalkotásánál különös tekintettel van a társadalom minden nagyobb kategóriájának az életére. Kitérő tudósok a munkatársai, akiknek tollából egymásután jelennek meg Budapest iparosairól, kereskedőiről, gyár-  
iparosairól való tökéletes és értékes tanulmányok.

Külön könyvben dolgoztatja fel *Illyefalvi* igazgató az ügyvédek, az orvosok, a mérnökök gazdasági és szociális helyzetére vonatkozó adatokat; nagy könyvben foglalkozik az ipari munkásság kereseti viszonyaival; de nem feledkezik meg Budapest egészségügyi dolgairól sem. A rákhalandóságról, az öngyilkosságokról, a tuberkulózishalandóságról szintén külön könyvben számol be. Könyvet íratott az általános forgalmi adóról; Budapest szövetkezeteiről; az albérlők és ágyrajárók szociális és gazdasági viszonyairól; a munkanélküliekről; az utcai közlekedésről; Budapest kriminalitásáról; az épület- és lakásviszonyokról és megíratta Budapest népessége fejlődésének történetét.

## ILLYEFALVI ZSEBKÖNYVEI.

De ez csak néhány kiszakított példa a nagy programból és a nagy munkateljesítményből, melynek nagyobbik felét már elvégezte a statisztikai hivatal. Legnagyobb sikere *Illyefalvi* igazgatónak mégis a másfélezer oldalas Statisztikai és Közigazgatási Évkönyvvel volt, mely az ismereteknek, a tudásnak kiapadhatatlan tárháza. Érdekeségeket és titkokat, a nagyváros életének izgalmasan érdekes titkait ismerjük meg ebből a hatalmas könyvből. Mivel pedig *Illyefalvi* igazgatónak az a véleménye, hogy a nagy fáradsággal összegyűjtött adathalmaz csak úgy ér valamit, ha a publikum is hozzáfér a számokhoz és ha könnyűszerrel levonhatja a következtetése-

nagyon népszerű volt az a zsebkönyv is melynek „A kereső nők Budapestén” a címe.

## TIZENÖTEZER LEVÉL, HÉTMILLIO BETŰ.

Azonban még sokat, nagyon sokat lehetne beszélni arról a szinte pihenést nem ismerő munkáról, amely a Sándor-utcai régi országházban, a statisztikai hivatalban folyik. Csak úgy mellékesen jegyezzük meg, hogy egy-egy évkönyv közel öt kiló súlyú és nem egészen hétmillió betű és szám van benne egymás mellé összezsúfolva; csupa érdekesség, csupa szenzációja Budapest életének. Csak úgy mellékesen említjük meg, hogy ezeknek az adatoknak a beszerzése érdekében a múlt esztendőben közel 15.000 levelet és kérdőívet küldött szét a hivatal, melyben *Illyefalvi* igazgató vezetésével mindössze 27 végleges tisztviselő dolgozik. A múlt esztendőben 71.000 évkönyv, különösen pedig zsebkönyv és egyéb publikáció került ki a fővárosi statisztikai hivatalból. Aki ezt a munkát látja, annak el kell imernie, hogy ebben a hivatalban bizony hasznos kultúrunka folyik. Ez az elismerés különben nem is maradt el, mert ezek a kiadványok a publikum körében hihetetlen népszerűek. De *Illyefalvi* *I. Lajos* munkáját rokonszenves figyelemmel kíséri a Magyar Tudományos Akadémia is, mely legutóbbi nagygyűlésén igen hízogó módon ismerte el tudományos érdemeit.